

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm
ku.remissvar@regeringskansliet.se
Diarienummer Ku2018/01387/MF

Com Hem-Boxers synpunkter på public service-kommitténs betänkande Ett oberoende public service för alla (SOU 2018:50)

Com Hem-koncernen levererar bredband, tv, play och telefonitjänster till 1,45 miljoner svenska hushåll och företag under sina två varumärken Com Hem och Boxer. I koncernen ingår även kommunikationsoperatören iTUX Communication AB som tillhandahåller öppna fibernät till tjänsteleverantörer.

Under varumärket Boxer har koncernen drygt 400 000 kunder i det svenska digitala mark-tv-nätet, det nät där SVT och UR distribuerar sitt innehåll och för vilket sändningstillstånden ges och dit regleringen är knuten. Com Hem-Boxer har avtal med alla de kanaler som valt att ingå i Boxers betal-tv-utbud och genom det finansierar Boxer i praktiken fem sjättedelar av marknätets utsändningar.

Under åren 1999 till 2008 möjliggjorde Boxer övergången från analog till digital utsändning genom att marknadsföra marknätet, subventionera hundratusentals digital-tv-boxar samt tillsammans med nätoperatören sätta de standarder för utsändning, mottagning och teknikutveckling som var helt nödvändiga för att marknätet skulle vara en trygg plattform för tv-kanaler, återförsäljare och tv-tittare. Boxer och SVT har sedan länge gemensamt utvecklat marknätet så att det uppskattas av både Boxers kunder och alla de som tar del av public service via en vanlig antenn.

Com Hem-Boxer välkomnar möjligheten att få bidra med synpunkter på Public service-kommitténs betänkande om den kommande regleringen av public service-bolagen.

Sammanfattning

- Ändrade medievanor innebär att tittandet på rörlig bild ökat och att utsänd tv:s andel av konsumtionen minskat, förutom stora evenemang och livesport som är fortsatt är tittarmässigt starka på linjära plattformar. Tittarmönstret varierar dock i olika tittargrupper.
- Public service regleras naturligen i marknätet eftersom där råder frekvensbrist, vilket har bäring på all vidaresändning. Att göra ändringar i YGL för att göra reglering online möjlig menar Com Hem-Boxer är riskfyllt eftersom det riskerar att luckra upp etableringsfriheten i tråd.
- Att bolagen ska fokusera på ljud och bild är ett bra förslag.
- Com Hem-Boxer håller med kommittén om att marknätet är en viktig infrastruktur. I marknätet kan public service nå publiken på sina egna villkor utan abonnemang hos en distributör.
- Kommittén föreslår att SVT i samråd med marknätets aktörer och MPRT kan gå över till DVB-T2, vilket kan vara en bra riktning. Detta förutsätter dock en noggrann konsekvensanalys, i synnerhet från ett tittarperspektiv.

1. Nya mönster i mediekonsumtionen

Kommittén skriver att den totala mediekonsumtionen ökat från 339 minuter per dygn år 1997 till 359 minuter per dygn 2017. Rörlig bild har ökat från 107 minuter till 120 minuter. Ljud och text har minskat något och sociala medier har tillkommit.

Com Hem-Boxer noterar att detta innebär att tv-branschens andel av konsumtionen minskat, men de faktiska tittarminuterna är bara svagt minskande, enligt MMS. Detta innebär att tv-plattformarna fortfarande är relevanta och använda, men att konkurrensen självklart ökat. Det är inte på något sätt så att public service-bolagen riskerar att tappa tittare för att tittarna inte hittar dem. Tittarna hittar enkelt public service-bolagen i marknätet och på andra tv-plattformar eftersom dessa används av de allra flesta.

2. Ändamålsenlig reglering av public service

Kommittén konstaterar att det bara är i marknätet som det kan ges tillstånd och bara där som det kan ställas villkor. Yttrandefrihetsgrundlagen stipulerar etableringsfrihet i tråd. En grundlagskommitté ska titta över YGL och se om det går att reglera public service även online. Kommittén föreslår också att definitionen av kärnverksamheten utökas till att gälla även sådant som public service-bolagen gör på sina egna online-plattformar, oavsett om detta har sänts eller inte.

Com Hem-Boxer menar att det är naturligt att marknätet kan regleras eftersom frekvenser är en ändlig resurs som det offentliga måste råda över. Däremot är det en stor fara att ge sig in och luckra upp mediefriheten i tråd. Det vore bättre om regeringen beslutar att det som sänds i marknätet ska fortsätta vara kärnverksamhet eftersom det är den

verksamheten som regeringen ger tillstånd för. Om det är samma innehåll i det utsända som det är online, innebär det att regleringen för marknätet med automatik gäller även det som finns online. Det innebär att parallellsändning mellan marknätet och online samt att alla program i efterhand finns att tillgå online, fungerar utmärkt med YGL och nuvarande.

Att göra ändringar i YGL bara för att public service-bolagen ska kunna utveckla särskilt innehåll för internet, verkar inte motiverat. Det finns en stor risk att ändringar i YGL påverkar även andra medieverksamheter än public service-bolagens, detta alldeles oavsett om sådan påverkan var syftet eller inte.

Com Hem-Boxer menar att förtydligandet att det är ljud och bild som bolagen ska ägna sig åt är bra. Det är för ljud och bild som de skapats och skulle public service-verksamheten utsträckas till att bli en del av den skrivande pressen online, är det ett stort beslut som skulle behöva utredas enskilt.

3. Var ska public service finnas?

Kommittén noterar att marknätet är en allmänt tillgänglig och säker plattform med en stor betydelse för krisberedskapen. Marknätet är också en miljö där public service och kommersiella mediebolag tillsammans erbjuder ett brett utbud och där det sammanlagda utbudet är det som gör plattformen attraktiv. Marknätet är det enda ställe där tittare och lyssnare kan ta emot public service utan någon form av abonnemang eller behöver vara kund till en nätoperatör.

En viktig aspekt är att public service-bolagen är med och finansierar marknätet. Skulle plattformen bli ointressant eller för dyr för de kommersiella bolagen, faller hela finansieringen av utsändningen på public service-bolagen.

Utbud som finns på egna plattformar över "det öppna internet" ska räknas till kärnverksamheten. Exklusiva publiceringar via globala plattformar bör undvikas, skriver kommittén. Kommittén föreslår att SVT fortsatt ska ha fyra kanaler i marknätet och att SR sänder i nuvarande omfattning. Täckningsgraden ska även i fortsättningen vara 99,8 procent av den fast boende befolkningen. SVT får gå över till DVB-T2 och HD-kvalitet då det råder samsyn med marknätets aktörer och MPRT. Kommittén menar att ett teknikneutralt distributionsuppdrag kan vara att föredra på sikt.

Com Hem-Boxer håller med om beskrivningen av marknätet som en viktig infrastruktur. Com Hem-Boxer noterar också att det är viktigt för publiken att public service har hela sitt utbud via marknätet: SVT måste vara med och finansiera marknätet genom att ta en betydande del av kostnaderna. Boxers betal-tv-verksamhet kan inte ta en större del än nu. Överlevnaden för nätet är tvärtom helt beroende av att utsändningskostnaderna kontinuerligt, via rationaliseringar, kan sänkas kraftigt för att kunna vara konkurrenskraftigt gentemot andra plattformar och vara relevant för tittarna.

Svenska staten äger alla aktier i nätoperatören Teracom och bolagets strategiska val, dess kostnadseffektivitet samt ägarens avkastningskrav styr förutsättningarna för prissättningen. Regeringen bör ta en aktiv roll i arbetet med att säkra marknätets långsiktiga konkurrenskraft genom att se till så att Teracom's strategi är fokuserad på det som är bolagets primära roll – att driva och utveckla marknätet. Regeringen bör också överväga att kraftigt sänka avkastningskravet så att Teracom kan driva ett långsiktigt hållbart marknät. Det svenska marknätet konkurrerar i en global mediemiljö där innehåll och kostnadseffektivitet är helt centralt.

Att kommittén föreslår flexibilitet kring övergången till DVB-T2 är bra. I tillstånden bör finnas ett krav på att utsändning med DVB-T2 ska ske med HD-kvalitet. Frågan om ett teknikneutralt distributionsuppdrag är en fråga som kan väckas på lång sikt. I dag är marknätet den enda plattform där public service själva råder över sin utsändning samtidigt som användarna kan ta emot signalerna utan någon egen kostnad för distributionen.

Com Hem-Boxer menar att public service-bolagens kärnverksamhet även i fortsättningen bör vara att sända program i marknätet med vidaredistribution i trådnät. Att tillgängliggöra detta utbud online bör i dagsläget ses som en kompletterande verksamhet. Kommittén skriver att exklusiva publiceringar via globala plattformar ska helt undvikas, vilket är en uppfattning som Com Hem-Boxer delar. Public service-bolagen har skapats för att göra radio och tv och det är kring program som uppdraget formulerats. I kommitténs betänkande framgår inget som ändrar på detta, så kommitténs förslag att utvidga begreppet kärnverksamhet får ses som förvånande.

En fråga som är kopplad till var bolagen ska finnas handlar om vidaredistributionen i tråd. I dag klarerar public service bara sina rättigheter i marknätet eftersom det är där man enligt tillståndet ska sända. Sändningarna i trådnät anses vara en vidaresändning som kräver en ny rättighetsklarering. Denna klarering har SVT sedan ett antal år vägrat befatta sig med. Istället tvingas tv-operatörerna själva klarera public service-bolagens rättigheter, trots att de enligt lag är tvungna att vidaresända SVT:s kanaler. Dessa förhandlingar är mycket svårlösta. Vill operatörerna dessutom erbjuda SVT Play via sina onlinetjänster, tvingas operatörerna även betala extra för det. Betalningen för SVT Play sker dessutom genom individuella avtal med Copyswede.

Denna ordning är orimlig i det fall public service-bolagen har i uppdrag att finnas på fler plattformar än marknätet och dessutom finansieras via en individuell skatt. Denna skatt måste rimligen användas för att klarera rättigheter för alla de plattformar som bolagen har i uppdrag att producera för, inte bara för marknätet. Public servicebolagen bör också få i uppdrag att göra sina play-tjänster tillgängliga på operatörers plattformar eftersom det ökar tillgängligheten för skattebetalarna.

4. Vad ska public service göra och tillsammans med vem?

Kommittén föreslår bland annat att public service-bolagen ska fokusera på att tillhandahålla ljud respektive bild.

Com Hem-Boxer håller med om bolagen bör fortsätta att arbeta med radio och tv. Det har inte framkommit några skäl till att offentliga medel ska användas till att konkurrera med pressen.

5. Uppföljning och redovisning

Kommittén föreslår att den årliga public service-redovisningen görs vartannat år eftersom tillståndsperioderna föreslås bli tioåriga samt att det tillkommer en "public service-dialog" med branschen för att diskutera public service. Bolagen ska få tillgodoräkna sig viss verksamhet på internet.

Com Hem-Boxer menar att offentligfinansierade verksamheter bör ha tydliga uppdrag med en budget som anpassas för uppdraget samt att en oberoende myndighet följer upp uppdraget. Kommittén föreslår inget sådant utan det blir fortsatt så att bolagen i praktiken granskar sig själva. Det framgår inte heller varför längre tillståndsperioden motiverar granskning vartannat år. Detta alldeles oavsett att tio år är en alldeles för lång tillståndsperiod i en snabbt föränderlig mediebransch. Förslaget till ett möte, kallat dialog, är inte lätt att förstå. Public service diskuteras på många sätt och det svårt att förstå hur ett fysiskt möte kan bidra till en tydligare reglering och efterlevnad.

Granskningsnämnden, som inte ingripit då man noterat att bolagen inte följt regleringen, föreslås inte få skarpere verktyg. Com Hem-Boxer föreslår ingen modell för hur granskningen ska göras, men den ska göras av en myndighet som arbetar självständigt och inte helt förlitar sig på skrivningar från bolagen. Granskaren måste också kunna ingripa mot vad man uppfattar som överträdelser.

6. Förvaltningsstiftelsens styrelse, ägarroll och finansiering

Kommittén föreslår att stiftelsens styrelseledamöter och ordförande tydligare ska utses med kompetens, integritet och lämplighet kriterier.

Com Hem-Boxer tycker förslaget låter bra. Public service-bolagen ska inte vara oberoende av lag och reglering, men de ska stå fria från de politiska partierna och aldrig behöva ta eller lockas ta partipolitiska hänsyn. Regeringen skulle kunna gå vidare och ordna så att det inte är partierna som nominerar ledamöter, utan civilsamhället i form av branschorganisationer och yrkesföreningar. Nominerade ledamöter ska stå formellt fria från dem som nominerar och i övrigt uppfylla de kriterier som kommittén föreslår.

7. Ekonomiska förutsättningar

Public service-bolagen är välfinansierade och till skillnad mot alla andra medieföretag har de en säker finansiering där kommittén föreslår en årlig uppräknings med två procent.

Com Hem-Boxer menar att regeringen måste skaffa sig bättre kontroll över bolagens kostnader, i synnerhet vad gäller distribution. Bolagens kostnader för distribution är av två slag som var och en idag motsvarar 6 procent av kostnaderna; marknätet, där kostnaderna är fasta och online där kostnaderna är rörliga. Bolagen verkar ha ambitionen att växa online vilket kommer att medföra ökade distributionskostnader. Detta ställer i sin tur höga krav på en kostnadseffektiv distribution i det digitala marknätet. Oavsett om färre väljer att ta del av public service via marknätet kvarstår de höga fasta kostnaderna för denna utsändning. Samtidigt är Public Service närvaro i det digitala marknätet helt central för att nå alla tittare och för nätets framtida konkurrenskraft. I praktiken får public service därmed dubbla distributionskostnader för ett och samma uppdrag. Regeringen behöver analysera konsekvenserna av detta och i synnerhet se över styrningen av Teracom AB vad gäller driftskostnader och inte minst avkastningskraven.

Com Hem-Boxers betal-tv-verksamhet i marknätet är tätt sammankopplad med public service uppdrag och långsiktighet på denna utsändningsplattform. Public Service engagemang i marknätet samt Teracom's prissättning av utsändning är därmed helt avgörande för marknätets långsiktiga överlevnad.

Stockholm den 24 oktober 2018

Jacob Bolin
Chef för samhällskontakter hos Com Hem